

**REPUBLIKA HRVATSKA
VISOKI TRGOVAČKI SUD
REPUBLIKE HRVATSKE
ZAGREB**

URED PREDSEDNIKA SUDA

**Broj: 7 Su-55/08
Zagreb, 19. lipnja 2008.**

**PRAVNA SHVAĆANJA
prihvaćena na sjednici sudaca VTS RH od 19. lipnja 2008.**

A. PARNIČNI I OVRŠNI POSTUPAK

1. U parnicama u kojima je tužitelj Republika Hrvatska, a u kojima se zahtijeva utvrđenje ništetnosti ugovora sklopljenog između trećih osoba, stranke tog ugovora kao tuženici imaju svojstvo jedinstvenih suparničara.

Kad Republika Hrvatska, zastupana po nadležnom državnom odvjetništvu, u zaštiti imovinskih i drugih prava u sudskom postupku zahtijeva utvrđenje apsolutne ništetnosti određenog ugovora, nadležno državno odvjetništvo zastupa Republiku Hrvatsku u javnom interesu koji je sadržan u djelovanju takve deklaratorne odluke prema svima u istom odnosu, dakle, odluka bi djelovala i prema onima koji nisu obuhvaćeni tužbom (kojima nije omogućeno sudjelovanje u parnici). U takvoj bi situaciji valjalo ispitati, kroz ocjenu procesnopravne legitimacije koja u sebi sadrži i uvjetno ocjenjivanje djelovanja odluke koja bi se imala donijeti, postoji li procesna legitimacija tražiti da se provede parnica u kojoj bi se imala donijeti odluka koja bi djelovala i prema onima koji nisu obuhvaćeni tužbom.

Takvom bi tužbom svi sudionici konkretnog odnosa, koji nisu obuhvaćeni na aktivnoj strani, morali biti obuhvaćeni na pasivnoj strani – kao tuženici. Dakle, kada se uvjetno ocijeni (radi se o ocjeni procesnopravne, a ne o ocjeni građanskopravne legitimacije) kako bi donesena odluka, iako deklaratorna, djelovala apsolutno, upravo zbog takvog djelovanja (javnog interesa) je potrebno da su svi sudionici tog (istog) odnosa stranke u postupku (na aktivnoj ili pasivnoj strani).

način da se ponovno "osnaže" brisani organi uprave te pravne osobe). Da li bi takva prava u tom slučaju mogla pripasti osobama koje imaju udjele u pravnoj osobi kada je odredbom čl. 195. SZ-a izričito propisana dužnost stečajnog upravitelja da svakoj osobi koja ima udjela u dužniku pravnoj osobi dade onaj dio viška, na koji bi imala pravo u slučaju likvidacije izvan stečajnog postupka.

Konačno i odredba članka 212. st. 2. SZ-a, koja mogućnost izjavljivanja žalbe u slučaju kada sud odbije prijedlog iz čl. 208. i 209. daje samo dužniku, upućuje na zaključak da je odredba čl. 208. SZ-a primijenjiva samo u stečajnim postupcima koji se vode nad dužnikom pojedincom, a ne i nad dužnikom pravnom osobom.

3. Troškovi unovčenja stvari iz čl. 164. SZ-a

Troškovi unovčenja stvari iz članka 164. Stečajnog zakona su (stavak 2. članka 170. SZ-a), osim troškova koji su u vezi s prodajom (procjena nekretnine, oglas o prodaji, itd.), i svi drugi troškovi koji izravno terete prodanu stvar.

Troškovi koji nisu u izravnoj vezi s unovčenjem stvari na kojima postoji razlučno pravo, ali su kao opći troškovi nastali radi cjelokupne stečajne mase, namiruju se iz cijene postignute prodajom stvari razmjerno vrijednosti stvari na kojoj postoji razlučno pravo u odnosu na ostalu stečajnu masu i namiruju se u okviru troškova unovčenja stvari iz čl. 164. SZ-a (stavak 2. članka 170. SZ-a).

Obrazloženje:

U slučaju prodaje stvari stečajnog dužnika na kojoj postoji razlučno pravo u stečajnom postupku prvenstveno se namiruju troškovi unovčenja stvari iz čl. 164. SZ-a, a nakon toga troškovi utvrđenja tražbine. Obveza namirenja troškova unovčenja tražbine proizlazi iz odredbe stavka 3. članka 164. a SZ-a i odredbe stavka 2. članka 170. SZ-a. Obveza namirenja troškova utvrđenja tražbine proizlazi bi iz odredbe stavka 1. članka 170. SZ-a.

U slučaju prodaje stvari stečajnog dužnika na kojoj postoji razlučno pravo u ovršnom postupku ne postoji obveza plaćanja troškova unovčenja koji su ranije plaćeni kroz obračun troškova ovršnog postupka sukladno stavku 1. članka 164.a SZ-a, te u ovršnom postupku ustegnute troškove stečajni sudac neće obračunavati. Preostali troškovi unovčenja (kao razlika troškova unovčenja nastalih u ovršnom i stečajnom postupku) moraju se utvrditi, te ustegnuti od iznosa dobivenog od ovršnog suda. Nakon toga, stečajni sudac će od iznosa dobivenog od ovršnog suda namiriti troškove utvrđenja tražbine.

Međutim, u praksi se pojavio problem identifikacije troškova unovčenja. Nadalje, stalne prijepore izaziva uvjet iz druge rečenice stavka 2. članka 170. SZ-a – ako su stvarno nastali troškovi znatno niži ili viši odrediti će se u stvarnoj visini.

Prema stavku 2. članka 170. SZ-a, troškovi unovčenja stvari iz čl. 164. SZ-a određuju se paušalno u iznosu od 5 posto od utrška. Ako su stvarno nastali troškovi znatno niži ili viši odredit će se u stvarnoj visini.

Prema jednom tumačenju pojam - unovčenje propisan stavkom 2. članka 170. SZ-a predstavlja samo troškove koji su u izravnoj vezi s postupkom unovčenja tj. s postupkom prodaje stvari stečajnog dužnika. Prema tom tumačenju, u te bi troškove ulazili primjerice: troškovi procjene, troškovi oglasa o prodaji, troškovi poreza na promet itd. Ostali troškovi koji nisu u izravnoj vezi s prodajom nekretnine ne bi predstavljali troškove unovčenja.

Ovom se stavu prvenstveno može prigovoriti nepravičnost, jer privilegira razlučne vjerovnike na teret stečajnih vjerovnika, ali i tretira stečajni sud ovršnim organom razlučnih vjerovnika.

Stečajni su vjerovnici u odnosu na razlučne vjerovnike ugroženiji otvaranjem stečaja nad dužnikom. Postavlja se pitanje razloga radi kojih bi samo stečajni vjerovnici snosili zajedničke troškove stečajnog postupka (npr. trošak nagrade stečajnog upravitelja, osiguranja stečajnog upravitelja i sl.), a razlučni vjerovnici koji se namiruju iz imovine stečajnog dužnika, koja je stečajna masa i za koju stečajni upravitelj jednako skrbi (i odgovoran je za propuste) ne bi snosili troškove koji su u izravnoj svezi s unovčenom imovinom.

Prema drugom tumačenju, troškovi su unovčenja ne samo troškovi koji su u izravnoj vezi s prodajom (procjena nekretnine, oglas o prodaji, itd.) nego i svi drugi troškovi koji izravno ili u odgovarajućem omjeru (u odnosu na drugu imovinu koja ulazi u stečajnu masu), terete prodanu stvar.

Naime, u stečajnom postupku stečajni je upravitelj s jednakom dužnošću i bez ikakve diskriminacije dužan skrbiti o cjelokupnoj imovini stečajnog dužnika koja ulazi u stečajnu masu. Skrb o imovini je skopčana s troškovima od kojih neki terete određene stvari, a drugi troškovi terete cjelokupnu stečajnu masu. Teško bi bilo braniti stav prema kojem bi pojedini troškovi koji su u isključivoj vezi s određenom stvari stečajnog dužnika na kojoj je zasnovano razlučno pravo teretili troškove stečajnog postupka, dakle, umanjivali stečajnu masu i smanjivali šanse za namirenje stečajnih vjerovnika, a ne bi teretili stvar u povodu kojih su nastali, tj. ne bi padali na teret razlučnih vjerovnika.

Primjerice, trošak osiguranja nekretnine na kojoj postoji razlučno pravo nije trošak koji nastaje povodom unovčenja nekretnine, te se samo gramatičkim tumačenjem pojma «unovčenje» ne bi mogao podvesti pod troškove koji bi se ustezali od prodajne cijene. Istovremeno opravdanost tog troška nije upitna za razlučne vjerovnike. Propadanjem stvari njihovo se razlučno pravo proteže na osigurninu. U slučaju kada je osigurana tražbina veća od polučene kupovnine stečajnim vjerovnicima ovaj trošak nema nikakve svrhe.

Trošak nagrade stečajnom upravitelju, trošak ostalih izdataka stečajnog upravitelja i sl. u izravnoj je vezi sa stečajnom masom. Dakle u vezi je kako sa stvarima na kojima postoji razlučno pravo tako i sa stvarima slobodnim od razlučnih prava. Smatramo da bi i troškove koji nisu u izravnoj vezi s unovčenjem stvari na kojima postoji razlučno pravo, ali su nastali povodom i radi tih stvari valjalo odgovarajuće alimentirati iz cijene postignute njihovom prodajom i to razmjerno vrijednosti stvari na kojoj postoji razlučno pravo u odnosu na ostalu stečajnu masu.

Preporuka: troškovi koji bi mogli teretiti (razmjerno ili samo oni koji se odnose na konkretnu nekretninu) razlučnog vjerovnika bi bili:

1. procjena nekretnine,
2. izrada parcelacijskog elaborata,
3. objava oglasa o prodaji,

4. premije osiguranja,
5. komunalna naknada,
6. vodna naknada,
7. slivna naknada,
8. troškovi čistoće,
9. troškovi plina,
10. troškovi el. energije,
11. čuvarska služba,
12. čišćenje nekretnine (odvoz otpada),
13. troškovi grijanja,
14. spomenička renta,
15. troškovi redovnog održavanja nekretnine,
16. troškovi održavanja okoliša,
17. promjena brava,
18. troškovi pribave z.k. izvadaka,
19. troškovi pribave kopija katastarskog plana,
20. troškovi revizije poslovanja stečajnog dužnika (razmjerno vrijednosti nekretnine u odnosu na ostalu imovinu stečajnog dužnika)
21. porez na promet nekretnina,
22. stvarni troškovi prijevoza stečajnog upravitelja,
23. stvarni troškovi telefona stečajnog upravitelja,
24. nagrada stečajnog upravitelja (razmjerno vrijednosti nekretnine u odnosu na ostalu imovinu stečajnog dužnika)

4. Odgoda ročišta za javnu dražbu

Ročište za javnu dražbu moguće je odgoditi jedino u slučaju kada na ročištu sudjeluje samo jedan ponuditelj (arg. čl. 95. OZ-a). O odgodi odlučuje stečajni sudac na prijedlog razlučnog vjerovnika (ili drugih osoba koje se namiruju iz ostvarene kupovnine).

U slučaju odgode ročišta jamčevina se ne vraća ponuditelju, nego se odgoda ročišta objavljuje u sredstvima javnog priopćavanja u kojima su objavljeni uvjeti i vrijeme održavanja ročišta (koje se odgađa). Na novo ročište ne mogu pristupiti novi ponuditelji.

Ročište koje nije održano (npr. zbog bolesti suca) ne može se odgoditi – jer nije moglo ni započeti. Ono se neće održati, nakon čega je ponuditeljima potrebno vratiti jamčevinu i ponoviti cjelovit postupak za određivanje i održavanje ročišta.

Obrazloženje:

U praksi prvostupanjskih sudova je zamijećeno da se u stečajnim postupcima odgađaju ročišta za javnu dražbu kao da je riječ o ročištu u parnici. Donose se tzv. raspravna rješenja kojima se „...odgoda stavljaju na znanje strankama uz napomenu da ih neće posebno pozivati...” ili u raznim drugim varijantama.